

Planellas: “És impossible una Església on no hi actuïn simfònicament dons diversos”

Dij, 3/10/2019 per Catalunya Religió

[L'opinió publicada](#)

Homilia en la inauguració de curs de l'Ateneu Universitari Sant Pacià

2 d'octubre de 2019. Sants Àngels de la Guarda.

Ne 2,1-8; Salm 136; Mt 18,1-5.10

Avui, l'Església celebra la memòria dels sants àngels. D'una forma o altra, l'Església es beneficia de la seva ajuda misteriosa i poderosa. En la litúrgia, l'Església s'afegeix als cors dels àngels per adorar Déu, tres vegades sant, i invocar la seva assistència, com ho fa en l'acte penitencial i en el prefaci de la missa. Així ho fa també en l'*In paradisum deducant te angeli...* del ritual de difunts, o també en l'«himne dels querubins» de la litúrgia bizantina, quan celebra particularment la memòria d'alguns àngels determinats, com sant Miquel, sant Gabriel i sant Rafael, o com avui que se celebra la memòria dels sants àngels de la guarda. Des de l'inici de la nostra vida, fins al nostre traspàs, la nostra vida humana és voltada de «la guarda» i de «la intercessió» dels àngels. És Déu mateix qui per mitjà dels seus sants àngels, ens guia i ens sosté pels camins d'aquest món.

I avui, en aquesta missa de l'inici del nou curs, implorem la intercessió dels sants àngels perquè guiïn i sostinguin el nou any acadèmic de l'Ateneu Universitari Sant Pacià. Les ciències eclesials que s'imparteixen en aquesta estimada institució universitària, són cridades a concentrar la seva reflexió en els que són els seus temes radicals i decisius: el misteri de Déu, del Déu Trinitari, que en Jesucrist s'ha revelat com a Déu Amor; el misteri del Crist, el Fill de Déu fet home, que amb la seva vida i missatge, amb la seva mort i resurrecció, ha il·luminat definitivament els aspectes més profunds de l'existència humana; i el misteri de l'home, que en la tensió insuperable entre la seva finitud i la seva aspiració il·limitada porta dins

d'ell mateix la pregunta irrenunciable sobre el sentit últim de la seva pròpia vida. Per aquest motiu, els estudis teològics precisen sempre de l'ajut inestimable de la filosofia. I, avui especialment, aquesta filosofia haurà de ser antropològica, perquè caldrà buscar en les estructures essencials de l'existència humana les dimensions transcendents que constitueixen la capacitat radical de l'home de ser interpel·lat pel missatge cristià i per a comprendre'l com a missatge salvífic¹. Però no tan sols cal l'ajut de la filosofia, sinó també de les altres ciències, sobretot les humanes, com a base imprescindible per a respondre a la gran pregunta sobre l'home. El gran esforç de la Facultat Antoni Gaudí inaugurada fa pocs anys, així com el Seminari de Ciència i Fe, el Seminari de Pensament i Acció Social de l'Església o la mateixa Càtedra de Teologia Pastoral, i altres Seminaris de les Facultats, incideixen abastament en la inter i transdisciplinarietat demanada pel papa Francesc a la Constitució Apostòlica *Veritatis gaudium*.

Ara bé, un dels grans esculls dels estudis eclesials dels moments que vivim és centrar-se en el particular i obviar la totalitat del missatge, segons la jerarquia de les veritats i el seu cor que és el perfum genuí de l'Evangelí de Jesús, amb la seva centralitat en el Sermó de la Muntanya. Convé evitar, per tant, que Satanàs se n'emporti la llavor de la Paraula, quedant-nos en particularismes estèrils. Altrament, com afirma Jesús a l'Evangelí, esdevindríem com la llavor sembrada arran del camí (Mc 4,15). Afirmar el papa Francesc a l'exhortació *Evangelii gaudium*:

"Cal no mutilar la integralitat del missatge de l'Evangelí. És més, cada veritat es comprèn millor si se la posa en relació amb l'harmoniosa totalitat del missatge cristià [...]. Quan la predicació és fidel a l'Evangelí, es manifesta amb claredat la centralitat d'algunes veritats i queda clar que la predicació moral cristiana no és una ètica estoica, és més que una ascesi, no és una mera filosofia pràctica, ni un catàleg de pecats i errors. L'Evangelí invita primer que res a respondre al Déu amant que ens salva, reconeixent-lo en els altres i sortint de nosaltres mateixos per buscar el bé de tots [...]. Si aquesta invitació no brilla amb força i atractiu, l'edifici moral de l'Església corre el risc de convertir-se en un castell de cartes, i allí hi ha el nostre pitjor perill. Perquè no serà pròpiament l'Evangelí el que s'anuncii, sinó alguns accents doctrinals o morals que procedeixen de determinades opcions ideològiques. El missatge correrà el risc de perdre la seva frescor i deixarà de tenir «sentor d'Evangelí»" (EG 39).

Estimats. Demanem que els estudis de la nostra institució universitària tinguin aquesta força. Demanem al Senyor, per intercessió dels sants àngels que els nostres estudis tinguin aquesta centralitat i vagin al cor genuí de l'Evangelí. Que la vida de l'Ateneu Sant Pacià tingui aquella frescor perquè es pugui sentir veritablement la «sentor d'Evangelí», com afirma el papa. I el millor camí per aconseguir-ho és que en l'Ateneu se senti particularment deutor i responsable del *sensus fidei fidelium*, és a dir, del sentit de la fe de tot el Poble sant de Déu. Aquesta connaturalitat s'expressa en el *sentire cum Ecclesia*: sentir, provar i percebre en harmonia amb l'Església. És demanat no sols als teòlegs, sinó a tot docent que imparteix en una institució eclesial com la nostra, és demanat als alumnes i a tots els fidels. Altrament, les experiències religioses més boniques i les veritats parcials més sentides, corren el risc de convertir-se en desviacions sectàries si no es troben controlades pel sentit de la fe de tot el Poble de Déu, per la vida de tota la «catòlica». Es desenvolupen llavors seguint la seva pròpia lògica, de forma autònoma i unilineal. La falsa reforma neix de deduccions continuades en un sentit únic, partint d'un principi de tradició aïllat de la resta, on les veritats

parcials es troben barrejades amb conclusions incompatibles amb l'harmonia general. Això ha succeït en la història de l'Església en no poques experiències originàriament bones i catòliques, però que s'han convertit en generadores d'heretgia per un desenvolupament solitari i abstracte, fora de la comunió amb el tot, fora del control de la «catòlica». De fet, no pot haver-hi una fe recta sense una vida de comunió fraternal. L'home d'Església sap que, en tota veritable llar, la caritat i la unitat són indispensables. Sap que no pot fer passar la seva, donat que «esquinçar la unitat és, en efecte, corrompre la veritat; i el verí de la discòrdia és tan perniciosos com el de la falsa doctrina», com afirmava sant Cebrià de Cartago². La comunió és, justament, la unitat sense uniformitat, l'harmonia o la simfonia de veus i carismes diversos. És impossible concebre una Església on no hi actuïn simfònicament dons diversos, on no hi hagi corresponsabilitat, intercanvis i comunió, ni es vegi que en el seu interior és Déu mateix, en el seu Esperit Sant, que hi actua, hi entaula relacions, comunica i estableix la unitat. L'element essencial d'una actitud de comunió, per sobre d'un simple conformisme de doctrina i de culte i, fins i tot, de la simple submissió a l'autoritat, és la sensació de no trobar-se sol, sinó de formar un sol cos, de portar una única vida, de perseguir una única obra amb els demés catòlics. L'actitud de comunió és no dirigir l'acció i el pensament com si n'hi hagués prou amb seguir-se a un mateix, sinó dirigir el cor i el pensament sense perdre el contacte amb els demés, sense separar-se del grup del qual se'n forma part. A més, la comunió ha de portar sempre una referència viva, de cap manera servil ni mecànica, a la autoritat apostòlica. La comunió catòlica és comunió apostòlica: l'Església són aquells que estan amb els apòstols, i els apòstols són els qui estan amb Pere (cf. Mc 1,36; Lc 8,45), expressant així la profunda llei de la comunió catòlica lligada a l'apostolicitat de l'Església.

Estimats, això s'ha de saber viure amb senzillesa i amb simplicitat de cor. S'ha de saber viure amb la mateixa actitud dels infants. Paradoxalment, la persona realment adulta en Crist (cf. Ga 4,1-11) és aquella que a base de viure i aprofundir l'Esperit d'infantesa que és l'Esperit rebut en el baptisme, s'insereix més i més en l'Església i la té com la seva Mare. Per això, ha dit Jesús a l'Evangeli d'avui: «Us ho asseguro: si no torneu a ser com els infants no entrareu en el Regne del cel». «En el cel, els seus àngels veuen constantment cara a cara el meu Pare del cel». Climent d'Alexandria (ca.150-ca.215), a inicis del segle III, en un passatge genial del seu llibre *El Pedagóg (Pedagogus 1,5, 20-21)*, una obra que pretén, precisament formar la veritable consciència del cristià, explica les conseqüències del baptisme per aquest «poble jove»: es tracta d'esdevenir els infants de l'Església i l'Església és la Mare d'aquests infants per la regeneració obrada per mitjà de l'Esperit. El cristià autèntic, el qui viu d'acord amb el baptisme que ha rebut, és el veritable infant de Déu; és a dir, és aquell qui conserva aquell esperit d'infantesa que el fa ser entregat i generós, sense malícia i engany. És aquell que sap viure en l'esperit de les benaurances. És aquell que es deixa guiar pels sants àngels de Déu. Si pel baptisme participem de la vida de Crist, participem de l'eternitat..., hem de ser eternament joves, afirma Climent; és a dir hem de tenir sempre en el nostre cor aquell esperit d'infantesa que ens fa ser veritables infants en les nostres obres i actuacions. «El nostre títol d'infants expressa la primavera de tota la nostra vida», perquè la veritat de la fe que ha davallat en el nostre cor no pot envellir mai: nosaltres hem de conservar sempre aquest cor jove i generós, disposat a donar-se i a servir. La saviesa, és a dir, l'Evangeli és sempre jove. I, encara, afegeix: «Déu no estalvia pas el seu ajut a un ésser així. De la mateixa manera que els pares i les mares veuen amb particular plaer llurs petits..., així igualment el Pare de l'univers acull de bona gana aquells qui s'han refugiat a la

seva vora; com que els ha regenerat amb l'Esperit i els ha adoptat com a fills, aprecia llur dolçor, els estima particularment, els ajuda, combat per ells i, per això, els anomena "petits infants"».

Molt estimats. En l'inici del nou curs acadèmic, mirem de ser tots els membres de l'Ateneu Sant Pacià, tant autoritats acadèmiques, com professors, seminaristes i alumnes en general, mirem de ser aquests «petits infants» de Déu, procurem tenir l'esperit d'infantesa que ens demana Jesús a l'Evangeli d'avui. Aquest és l'esperit que ens cal per a l'estudi, la investigació i la docència. Aquest és l'esperit que en cal per evitar caure en la malaltia d'una Església tancada en ella mateixa. Aquest és l'esperit que ens cal per evitar «una Església preocupada per ser el centre i que acabi clausurada en un embolic d'obsessions i procediments», com afirma el papa Francesc (EG 49). Aquest és l'esperit que ens cal per a preparar-nos intel·lectualment, amb esforç i sacrifici, per a ser bons evangelitzadors enmig de les nostres comunitats. Llavors, tal i com s'adonà Nehemies en poder tornar a Jerusalem per reconstruir la ciutat, també reconeixem «que la mà bondadosa del Senyor ens protegeix». Esdevenint els seus «petits infants», tindrem la protecció dels seus sants àngels, perquè ells, tenint cura de nosaltres, com ha dit Jesús avui a l'Evangeli, veuen constantment cara a cara el Pare del cel.

1. Cf. Joan Pau II, «La fe que cerca de comprendre. Discurs als professors de teologia, a Salamanca» (1-XI-1982): *DdE* 358 (1982) 1359-1360.

2. Henri de Lubac, *Catholicisme. Les aspects sociaux du dogme*, Unam Sanctam 3, Paris 1938, 51952, 51. Pensament inspirat en Sant Cebrià, *De unitate Ecclesiae*, 3: SChr 500, 172-175 = CC 54, 38.